

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania A.H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku
z udziałem Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Gdańsku
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 września 2025 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 26 stycznia 2024 r., sygn. akt III AUa 1629/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od A.H. na rzecz organu rentowego kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c., tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z 26 stycznia 2024 r. w wyniku rozpoznania apelacji wniesionej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku w pkt I. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z 29 czerwca 2021r., w punkcie 1. w ten sposób, że stwierdził, że ubezpieczona A.H. podlega ubezpieczeniom społecznym - emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 czerwca 2017r., jako osoba prowadzącą działalność gospodarczą, oddalając apelację w pozostałej części; w

pkt II. zmienił punkt 2 zaskarżonego wyroku i zniósł koszty procesu w postępowaniu przed Sadem Okręgowym; w pkt III. koszty procesu w postępowaniu wzajemnie zniósł.

Ubezpieczona wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z 26 stycznia 2024 r., zaskarżając ten wyrok w punkcie I w części, tj. w zakresie stwierdzenia, że skarżąca nie podlegała ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresie 13 grudnia 2013 r. - 31 maja 2017r. oraz w zakresie nie orzeczenia przez Sąd drugiej instancji w zmienionym wyroku Sądu pierwszej instancji, że skarżąca w okresie od 1 czerwca 2017 r. podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia; w punktach II oraz III wyroku w całości.

Skarżąca zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, to jest:

1. art. 2, 4 ust. 1 i art. 6 ust. 1. ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej roku poprzez ich błędną wykładnię, przejawiającą się w uznaniu przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, że skarżąca w okresie od 16 grudnia 2013 r. do dnia 31 maja 2017 r. nie prowadziła działalności gospodarczej;

2. art. 80 ust. 1 pkt 1) i 4-5) art. 6 ust. 1 pkt) 4 i 5, art. 8 ust. 6 pkt 1), art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4), art. 68 ust. 1 pkt 1a) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich błędną wykładnię, przejawiającą się w uznaniu przez Sąd drugiej instancji, że skarżąca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od dnia 16 grudnia 2013 r. do dnia 31 maja 2017 r. nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia;

3. art. 58 § 1 w zw. z art. 83 § 1 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że na podstawie wskazanych przepisów zachowanie

skarżącej oceniać można w kategoriach wskazanych przepisów, a zatem, że na ich podstawie zachowanie skarżącej związane faktycznie ze wznowieniem działalności gospodarczej od dnia 16 grudnia 2013 r. stanowiło działanie pozorne mające na celu obejście ustawy nadto wykreowane celem objęcia skarżącej obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi i dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym a nadto, że pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, podczas gdy nie jest dopuszczalne zastosowanie w stosunkach ubezpieczenia społecznego wobec skarżącej przepisów prawa cywilnego na podstawie kwestionowania przez ZUS tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, w przypadku braku stwierdzenia tego faktu odpowiednim dokumentem, tj. decyzją administracyjną lub orzeczeniem Sądu, ponieważ przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego niezawierających odesłania do przepisów prawa cywilnego;

4. naruszenie art. 2 Konstytucji RP i wywodzącej się z niej zasady solidarności społecznej w systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jej błędną wykładnię a w konsekwencji niezastosowanie w niniejszej sprawie i uznanie, że skarżąca naruszyła swoim zachowaniem zasadę ekwiwalentności opłacanych składek w stosunku do uzyskiwanych przychodów, podczas gdy zasada taka w prawie ubezpieczeń społecznych nie istnieje. Oczywistym jest, że objęcie ochroną ubezpieczeniową z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej wiąże się z powstaniem obowiązku opłacania składek, jednak zależność ta nie przybiera w ubezpieczeniu społecznym znamion wzajemności (ekwiwalentności) w znaczeniu przyjętym w prawie cywilnym. Oba elementy stosunku ubezpieczenia (składka ubezpieczeniowa oraz ochrona ubezpieczeniowa) nie są równoważne (wymienialne), bowiem zasada ekwiwalentności świadczeń jest w tym stosunku modyfikowana przez zasadę solidarności społecznej.

Ponadto skarżąca podniosła zarzuty naruszenia prawa procesowego, które miały istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 227 k.p.c. i art. 233 § 1. k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. i art. 391 k.p.c. w zw. z art. 365 i k.p.c. poprzez dokonanie rażąco wadliwej i oczywiście błędnej wykładni przepisów prawa materialnego w odniesieniu do dokonanych ustaleń faktycznych oraz dokonanej z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów wykładni przepisów prawa materialnego

wskazanych powyżej w odniesieniu do dokonanych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych na posiedzeniu niejawnym odmiennych do ustaleń dokonanych bezpośrednio przez Sąd pierwszej instancji.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podniosła, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Wyjaśnieniu podlega okoliczność czy Sąd drugiej instancji może dokonać częściowej w odniesieniu do okresu podlegania tytułowi do ubezpieczeń społecznych zmiany wyroku wydanego przez Sąd pierwszej instancji - uwzględniającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kwestionującej tytuł podlegania przez przedsiębiorcę obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym od początku prowadzenia działalności gospodarczej, wyłącznie w zakresie okresu podlegania lub niepodlegania tytułowi do ubezpieczeń społecznych bez określenia w tym wyroku zmieniającym podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Ponadto w niniejszej sprawie w ocenie skarżącej można mówić o oczywistej zasadności niniejszej skargi kasacyjnej. Wydanie zaskarżonego wyroku przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku nastąpiło bowiem z rażącym naruszeniem wskazanych na wstępie przepisów prawa materialnego. Jest to uchybienie o charakterze elementarnym, polegające na oparciu rozstrzygnięcia na oczywiście błędnej wykładni przepisów, ich oczywiście błędnym zastosowaniu (jako przepisów prawa cywilnego) lub też oczywiście błędnym zrozumieniu podstawowej zasady w systemie ubezpieczeń społecznych jaką jest zasada solidarności społecznej.

Organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie, oddalenie w całości skargi kasacyjnej z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu, zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjne według norm przepisanych

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada

również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada również przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w

danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Natomiast zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy juredycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695).

Niniejsza skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do rozpoznania ani ze względu na występowanie istotnego zagadnienia prawnego, ani też ze względu na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Argumentacja mająca uzasadniać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, ogranicza się do przedstawienia stanu faktycznego sprawy wynikającego z

dokonanej przez skarżącą własnej oceny zebranego w tej sprawie materiału dowodowego. Z całą pewnością brakuje jej zatem waloru ogólności i uniwersalności, a co szczególnie znamienne, w istocie stanowi ona próbę podważenia przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oceny materiału dowodowego oraz dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych, z których Sąd ten wyprowadził wniosek, że ubezpieczona nie zdołała wykazać, że prowadziła działalność gospodarczą od 16 grudnia 2013 r., a tym samym nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Dopiero działalność A.H. w zakresie produkcji odzieży wiązało się z ustaleniem, iż podlega ona obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Zatem na podstawie art. 386 §1 k.p.c. Sąd Apelacyjny w punkcie pierwszym wyroku, zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że stwierdził, iż ubezpieczona podlegała ubezpieczeniom od dnia 1 czerwca 2017 r., zaś w pozostałym zakresie - na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest natomiast związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Co do odpowiedzi na sformułowane w tym wniosku pytanie, nazwane istotnym zagadnieniem prawnym, należy podkreślić, że jakkolwiek postępowanie apelacyjne jest postępowaniem odwoławczym i kontrolnym, to jednak zachowuje charakter postępowania rozpoznawczego, równocześnie redakcja art. 382 k.p.c. niewątpliwie wskazuje na brak związania sądu drugiej instancji stanem faktycznym ustalonym w zaskarżonym wyroku sądu pierwszej instancji. Z uwagi na

merytoryczny charakter postępowania apelacyjnego, obowiązkiem sądu drugiej instancji nie może być (zatem) poprzestanie na ustosunkowaniu się do zarzutów skarżącego, lecz musi nim być - niezależnie od treści zarzutów - dokonanie ponownych, własnych ustaleń faktycznych, a następnie poddanie ich ocenie pod kątem prawa materialnego. Obowiązek dokonywania ustaleń faktycznych w postępowaniu odwoławczym istnieje więc niezależnie od tego, czy wnoszący apelację podniósł zarzut dokonania wadliwych ustaleń faktycznych lub ich braku. Użyte zaś w art. 378 § 1 k.p.c. sformułowanie, iż sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę "w granicach apelacji" oznacza w szczególności, że sąd odwoławczy dokonuje własnych ustaleń faktycznych, prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestając na materiale zebranym w pierwszej instancji (i 382 k.p.c.) i kontroluje prawidłowość postępowania przed sądem pierwszej instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne - np. art. 162 k.p.c. (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., zasada prawna, III CZP 49/07, OSNC 2008 Nr 6, poz. 55; Monitor Prawniczy 2008 nr 22, s. 37, z uwagami M. Kowalczyk; Palestra 2009 nr 1, s. 270, z glosą G. Rząsy i A. Urbańskiego).

Jeśli sąd drugiej instancji przyjmuje odmienne rozstrzygnięcie niż sąd pierwszej instancji, oparte na innej podstawie faktycznej, to powinien dokonać własnych stanowczych ustaleń faktycznych, jasnych i kategorycznych, które pozwalałyby na ocenę, że zmiana ta była usprawiedliwiona. W przypadku wyroku oddalającego apelację konieczne jest zaś wyraźne zaznaczenie, że sąd drugiej instancji podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, dokonana przez ten sąd ocenę dowodów oraz ocenę materialnoprawną roszczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 listopada 2017 r., II UK 556/16, LEX nr 2434452; z 15 grudnia 2011 r., II UK 106/11, LEX nr 1130389; z 8 września 2015 r., I UK 431/14, LEX nr 1797085).

Sąd drugiej instancji może zmienić wyrok sądu pierwszej instancji - np. co do okresu podlegania ubezpieczeniu – jeśli jest to przedmiotem apelacji. Może ten okres skrócić lub wydłużyć, jeśli uzna, że sąd pierwszej instancji błędnie ustalił ten okres, np. w oparciu o błędną interpretację przepisów lub dowodów.

Ostatecznie należy wyjaśnić, że sąd może ustalić okres podlegania ubezpieczeniu nie określając podstawy wymiaru składek. Określenie podstawy wymiaru składek to zadanie ZUS, czynność administracyjna po uprawomocnieniu się wyroku.

Sąd drugiej instancji nie musi również orzekać, że skarżąca w okresie od dnia 1 czerwca 2017 r. podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego wynagrodzenia. Ta zasada dotyczy między innymi osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą i nie pozwala na ustalenie niższej podstawy wymiaru niż 60% prognozowanego wynagrodzenia, chyba, że przepisy stanowią inaczej.

Sąd Najwyższy zauważa równocześnie, że jak wynika z lektury pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, Sąd drugiej instancji w pełni respektował taki właśnie kierunek wykładni art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. i wynikające z niej obowiązki ciążące na sądzie rozpoznającym sprawę w postępowaniu apelacyjnym. Co więcej, Sąd ten - odnosząc się do zarzutów apelacyjnych - dokonał własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynił na tej podstawie własne ustalenia faktyczne. Dokonał także własnej oceny prawnej tych ustaleń w ramach ich subsumcji pod określone przepisy prawa materialnego stanowiące właściwą podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Ostatecznie niewątpliwie w sprawie nie doszło do błędnego rozumienia zasady sprawiedliwości społecznej. Art. 83 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych obok art. 86 tej ustawy i art. 58 k.c. stanowią podstawę prawa do kontroli wysokości wynagrodzenia za pracę i okresu ubezpieczenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji intencjonalnego jego zawyżania z instrumentalnym wykorzystaniem przepisów o ubezpieczeniu chorobowym dla uzyskania nieuprawnionych świadczeń zasiłkowych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 13 listopada 2018 r., II UK 350/17, OSNP 2019, nr 5, poz. 66, Uchwała Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, OSNP 2005, nr 21, poz. 338).

Wysokość wynagrodzenia i okres ubezpieczenia wprost determinują

wysokość świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, finansowanych ze środków publicznych, stąd analiza postanowień umów o pracę musi uwzględniać również interes publiczny i dlatego wątpliwości w powyższej kwestii rozwił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 kwietnia 2005 r. sygn. akt II UZP 2/05 (OSNP 2005 nr 21, poz. 338). Stwierdził w niej, co podzielił w wyroku P9/15 z 29 listopada 2017 r. (OTK-A 2017 poz. 78) Trybunał Konstytucyjny, że „w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, lecz nie jest też sporne, że wolność kontraktowa realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo, (...) należy pamiętać, że autonomia stron umowy (...) podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązuje nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny” - w ten sposób mamy do czynienia z badaniem systemu prawnego pod kątem realizowania poprzez prawo określonych oddziaływań społecznych - „odpowiednie zastosowanie art. 58 k.c. pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne (...) a sprzeczne z zasadami współżycia społecznego – nieważne bezwzględnie”. O niezbędności posługiwania się klauzulami o zabarwieniu aksjologicznym przesądza w tym miejscu to, że prawo funkcjonuje w określonej rzeczywistości, a układ stosunków społecznych sprawia, że słuszność jako czynnik występujący między ludźmi pełni podwójną funkcję: prawną i społeczną. Klauzule generalne otwierające prawo na oceny pozaprawne stanowią mechanizmy odesłania do społecznego poczucia słuszności.

Powyższe oznaczało, że Sąd drugiej instancji był uprawniony do jurysdykcyjnego skorygowania deklarowanego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu przez skarżącą.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzeczono stosownie do art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

M.G.

[a.ł.]

